

De gamle platter fortæller – 74.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

De overernærede rotter

Algade var engang kun en del af den store landevej udover Sjælland

I denne artikel, hvor det lider mod enden af vor efterhånden lange artikelserie, vil vi beskæftige os med Algades østlige del. Købmand Fernando Møller havde her i mange år forretning i ejendommen nr. 60 – nu A.P. Hansens Rejsebureau.

Fernando Møller blev fuglekonge i Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab i 1900, og hans platte, der viser ham i færd med sin kæreste fritidssyssel, travsport, findes i samlingen på hotel Prindsen. Han var født på Slagelseegnen og døde i en alder af 69 år, efter at han i en lang årrække havde haft forretning i Algade.

*

Dengang afsluttede Fernando Møllers lange, lave hus Algades søndre husrække.

I dag regnes Algade for det virkelige hovedstrøg gennem byen fra Røde Port til Stændertorvet. Men sådan har det ikke altid været. Gennem mange år var Algade en del af den store landevej ud over Sjælland, og som bygade regnede man ikke videre med den østlige del, hovedstrøget var den vestlige ende fra Hersegade til torvet.

For omkring 100 år siden sagde man, at Algade hørte op ved den daværende klostermur. Måske har Det adelige Jomfrukloster med sin lange mur lagt sin døde hånd over gaden. Den var udelukket fra at få bebyggelse på andet end sin søndre side. Omtrent indtil århundredeskiftet snoede Algade sig mod øst med upågtede bygninger og lige så upågtede virksomheder. Værre endnu var det i årtierne forud, særlig på strækningen Lille Gråbrødrestrede til Hestetorvet, hvor ikke en eneste forretning tiltrak sig opmærksomhed.

*

Gaden var med sine gamle huse fyldt med mange slags småfolk, særlig håndværkere. Butikker kunne ikke trives, og det var heller ikke dem, der var mest brug for i fortiden. Håndværkerne havde brug for værksteder, en stue eller en lille del af en dagligstue var undertiden tilstrækkeligt.

Middelalderlige, uhygiejniske forhold rådede over de fleste af ejendommene. Tæt beboelse i forhuse og ikke mindst i baghuse var det almindelige. I de bittesmå gårde samledes skarn og latrin i åbner kuler, dækket af rådne brædder. I disse kuler og gårdene valsede overnærede rotter lystigt omkring, mens affaldsvand stod stille i sure pytter eller stinkende sejlede af sted sammen med regnvand og andet flydende. Man var så vænnet til lugt, at renderne kun rensedes, når stanken var uudholdelig, eller de var fyldt med slam. Toilet, kloak og cement var ukendte begreber.

- aj.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Fernando Møllers skive indgår desværre ikke i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningssekskab. Skiven ligger i museets arkiv.

*

A.P. Hansens Rejsebureau findes ikke mere. I dag ligger Roskilde Trafikskole i Algade 60.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 8. september 1973 og den 18. februar 2012